A magyar gazdaság, az államháztartás 2017-2018. évi folyamatai

Dr. Karsai Gábor

vezérigazgató-helyettes

GKI Gazdaságkutató Zrt.

KT – MKT Szakmai Konferencia

Budapest, 2017. október 12.

Három téma

- A magyar gazdaság eddigi pályája – részsikerek ellenére leszakadóban a régiótól
- 2017-2018: Átmeneti élénkülés várható (EU-transzferek dagálya)
- 2020-tól: Vészes lassulás és bizonytalanság lehet:
  - ha nem javul radikálisan a versenyképességünk
  - nem változik a magyar gazdasági modell
  - nem lesz új EU-politikánk

Néhány közép-európai EU-tagállam növekedése, **2000-2018** (1999=100)

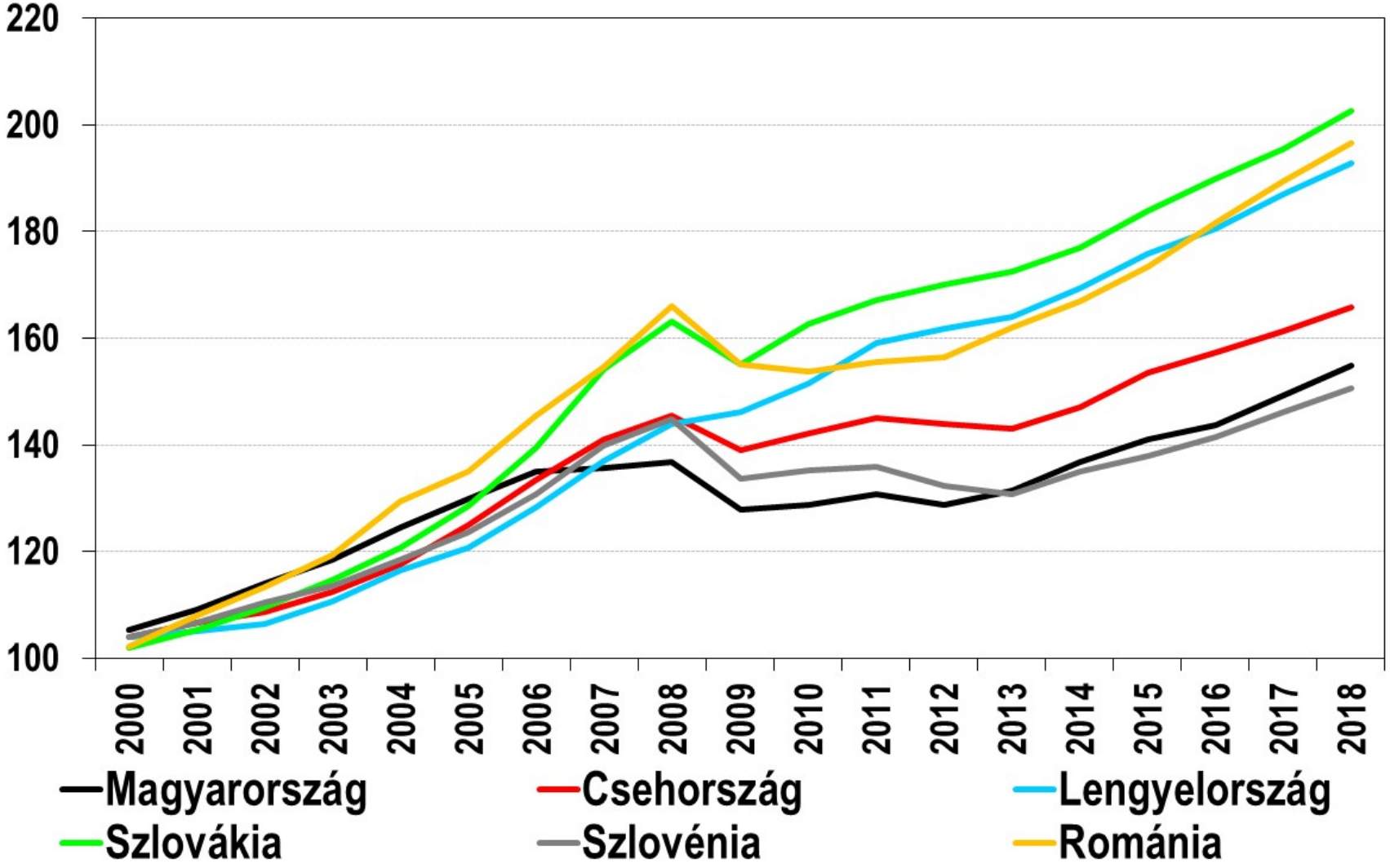

Forrás: Európai Bizottság, GKI

Növekedés a régióban, 2017. I. félév

- Románia: 5,7%
- Szlovénia: 5,1%
- Észtország : 4,7%
- Lettország : 4,5%
- Lengyelország: 4,3%
- Litvánia: 4%
- Csehország: 3,8%

- **Magyarország: 3,7%**
- Bulgária: 3,5%
- Horvátország: 3,4%
- Szlovákia: 3,1%

Előttünk: 7 ország

- Mögöttünk: 3 ország

A GDP növekedése negyedévenként, 2006-2018 (előző év azonos időszaka = 100)

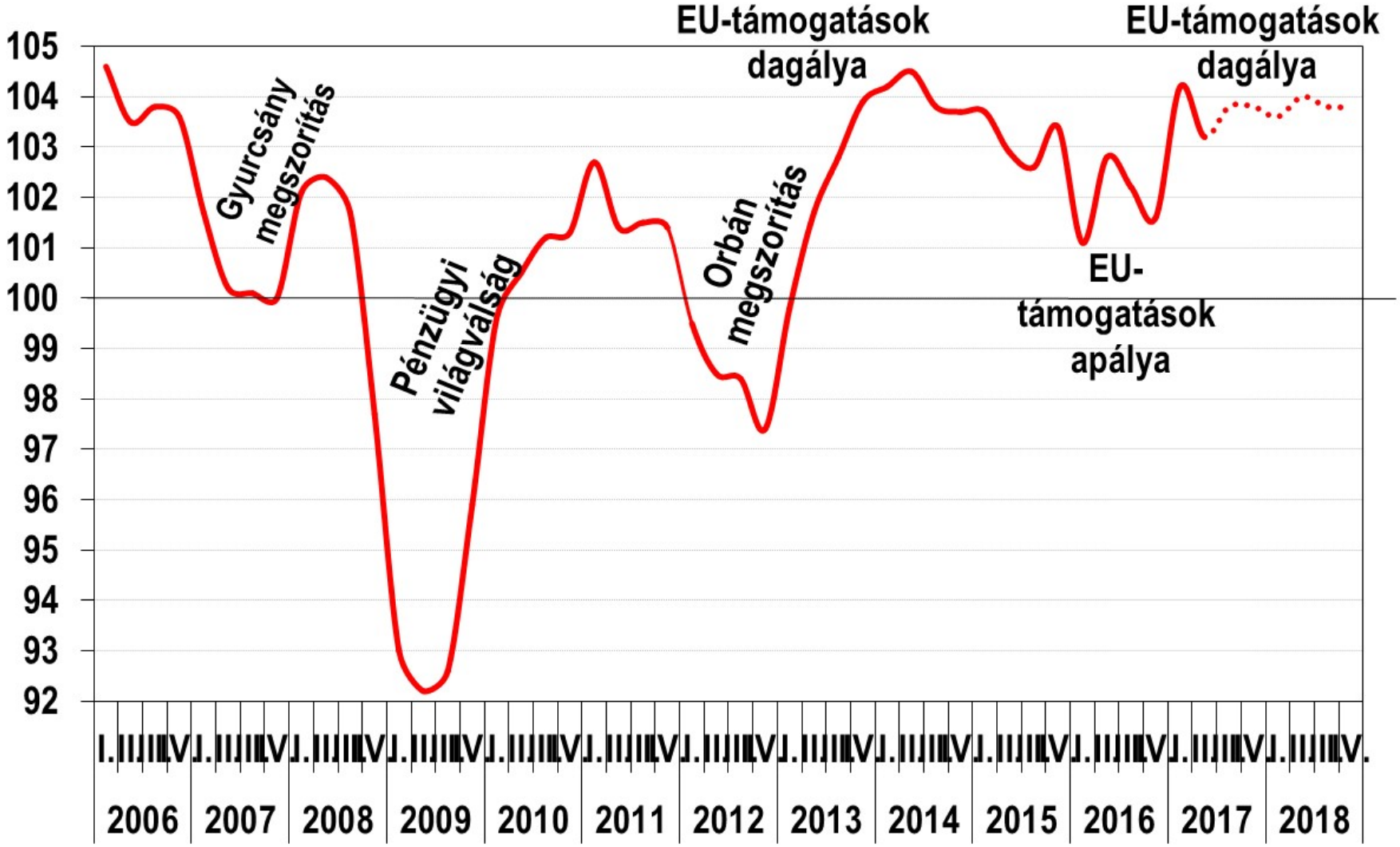

Forrás: KSH, GKI

A folyó fizetési mérleg és az államháztartás egyenlege a GDP százalékában, 2006-2018

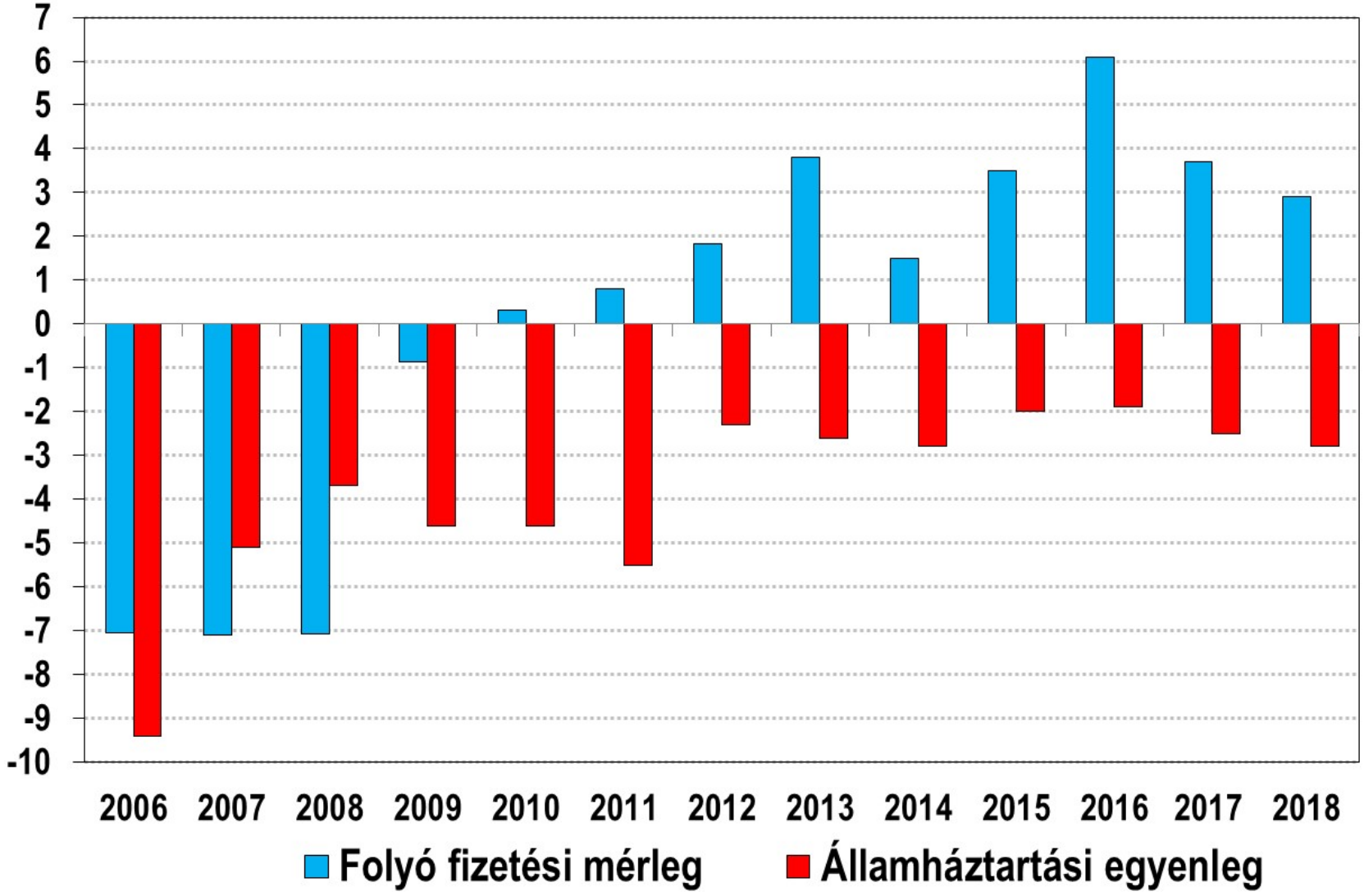

Javuló egyensúly - árnyoldalakkal

- 2013: Nagy siker: kikerültünk a túlzottdeficit-eljárás alól, DE
  - Növekedésellenes adórendszer
    - (pl. ágazati adók, egykulcsos szja)
    - bár pozitív: fehéredés (pl. EKR, pénztárgépek NAV-hoz kötése)
  - Egészségügy, oktatás működőképessége határán
  - Magán-nyugdíjpénztárak államosítása évi 1,5%-ot hoz
  - Sok egyszeri bevétel (növekedési adóhitel: GE 250 md.)
- 2016: Felminősítés: külső és belső egyensúly számai szépek, de: 2011. évi bóvliba sorolás után csak 1996. évi minősítés

BIZALMATLANSÁG A KÖZÉPTÁVVAL KAPCSOLATBAN!

Bizalmatlanság egyik fő oka: jellemzően romló versenyképesség

- 15 év alatt a versenyképesség folyamatos visszaesése:
  Pl. Világgazdasági Fórum: 30. helyről 2016-ra 69.-re
  2017-ben 60. hely (EU-ban 24. utánunk:CY, RO, HR, GR)
- Értékelések:
  - Utóbbi időben főleg egyensúlyban javultunk, de
  - Humántőke (oktatás és egészségügy) gyenge
  - Kormányzati döntéshozatal nem átlátható
  - Tulajdonjogok tiszteletben tartása problematikus
  - Kivételezett, lojális vállalatok előnyöket élveznek
  - Erős a korrupciós veszély

A kelet-közép-európai régiós országok korrupciós pontszáma, 2012-2016

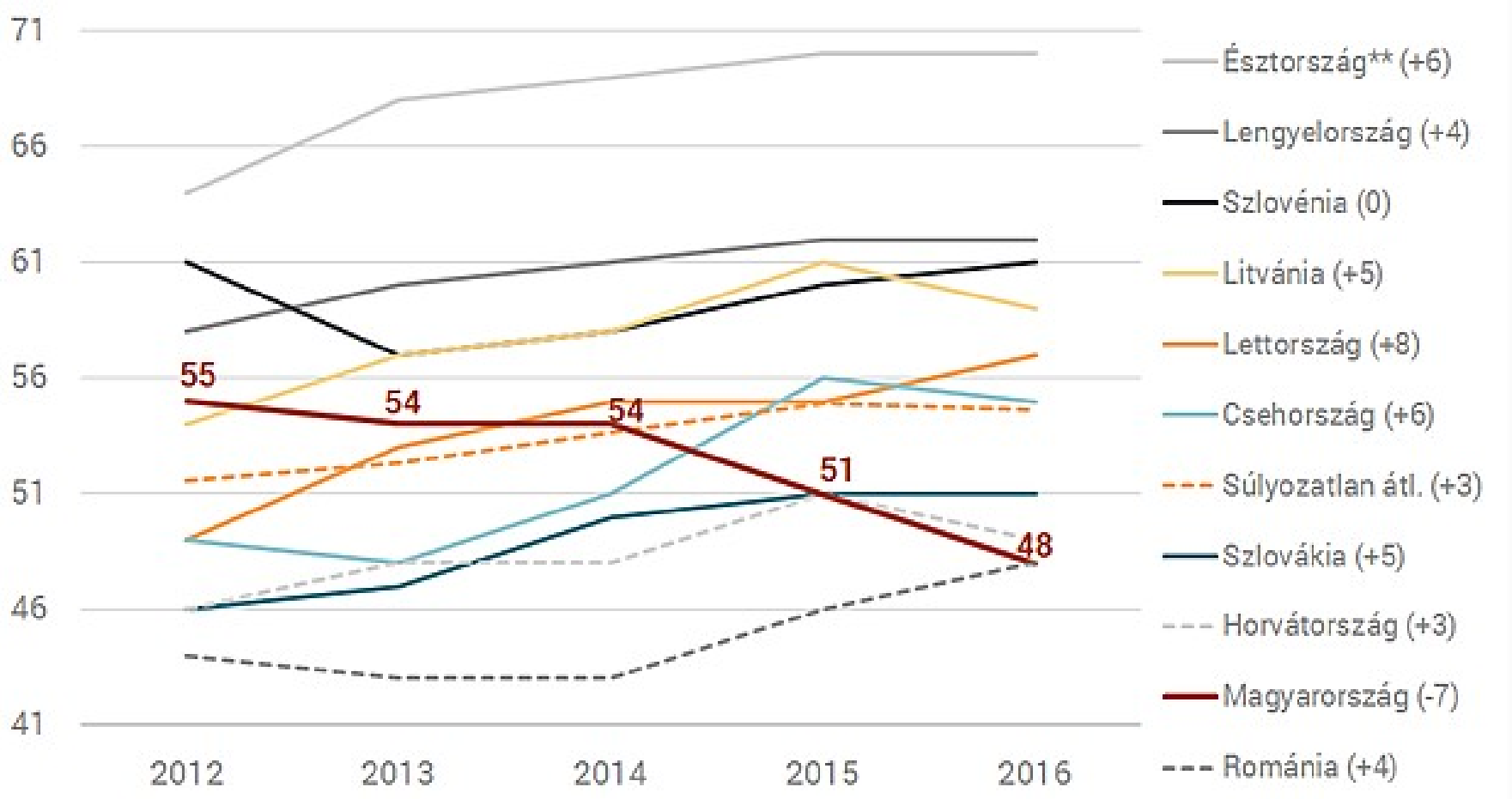

** Zárójelben a CPI index értékének 2012 és 2016 közötti változása szerepel
Forrás: Portfolio, Transparency International korrupciós érzékelési index

Javuló egyensúly ellenére a külső függés megmaradt

- Eladósodás helyett EU-transzferek
- Előző EU-ciklusban, 2007-2015-ben (7+2 év):
  Bruttó 40,

  Nettó 30 milliárd euró EU-támogatás
- **Évente kifizetett EU-forrás a GDP 4 illetve 3%-a**
- 2016-ban csak 2,2%-os GDP-növekedés
- Mi lesz 2020 után?

(GKI-KPMG elemzés a Miniszterelnökségnek) EU-TÁMOGATÁSOK NÉLKÜL, 2007-2015:

- Duna-modellel számítások, ceteris paribus
- nem nőtt, hanem csökkent volna a GDP (+5 helyett -2%)
- a beruházások +3 helyett -30%,
- a lakosság fogyasztása nem -5, hanem -10%
- nem jöttünk volna ki a túlzott deficit eljárásból, (kiadáshelyettesítés és adóbevétel)
- az államadósság emelkedett volna, bóvliban maradtunk volna
- nem lett volna mód a devizahitelek forintosítására
- a forint gyengébb, a kamatok magasabbak lettek volna

MÉG A SZERÉNY NÖVEKEDÉSI ÉS EGYENSÚLYI SIKEREK IS FŐLEG AZ EU-TRANSZFEREKNEK KÖSZÖNHETŐK

GKI konjunktúra index, 2006-2017

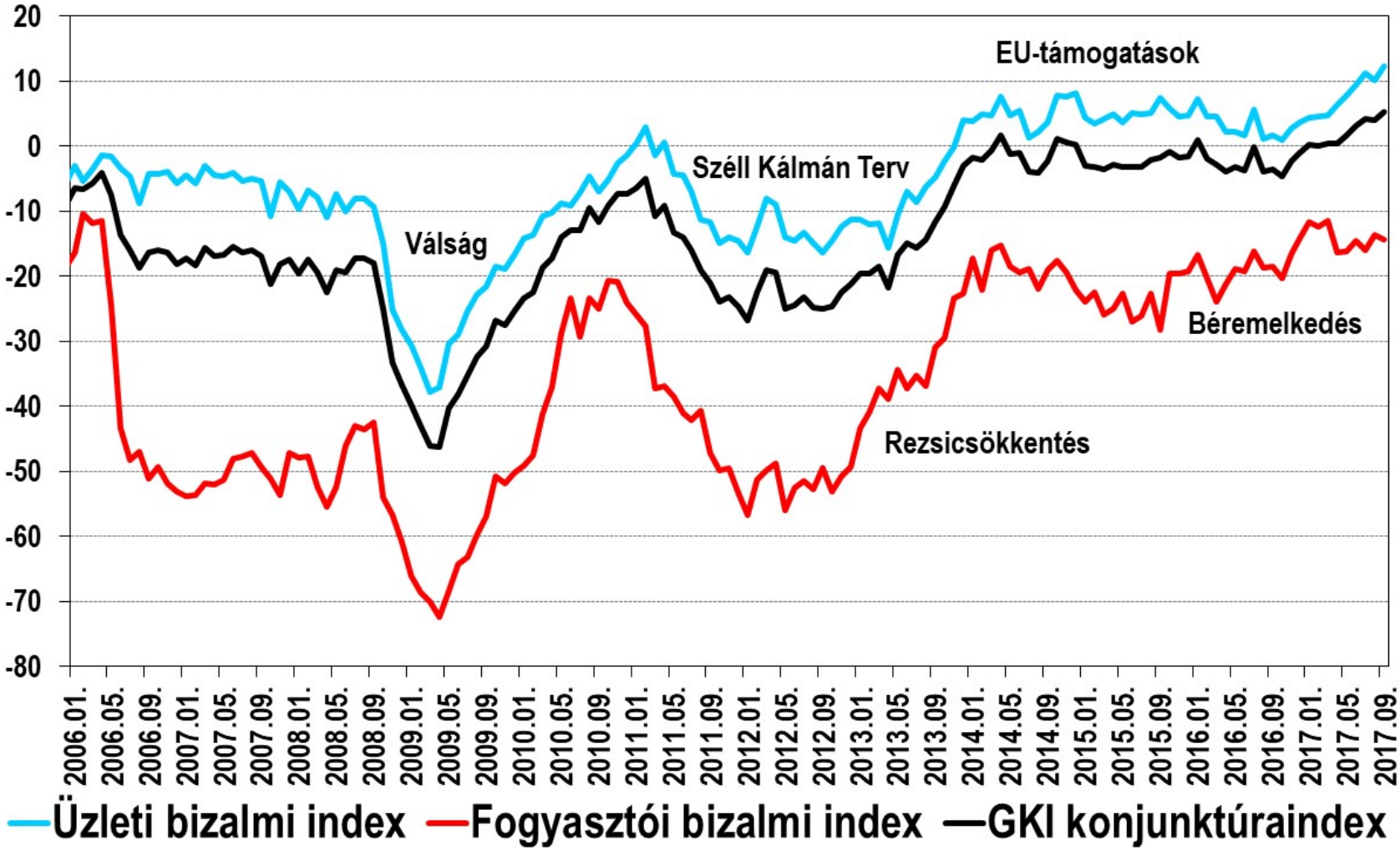

Forrás: GKI

GDP, beruházás, fogyasztás, 1990-2018
(1989=100)

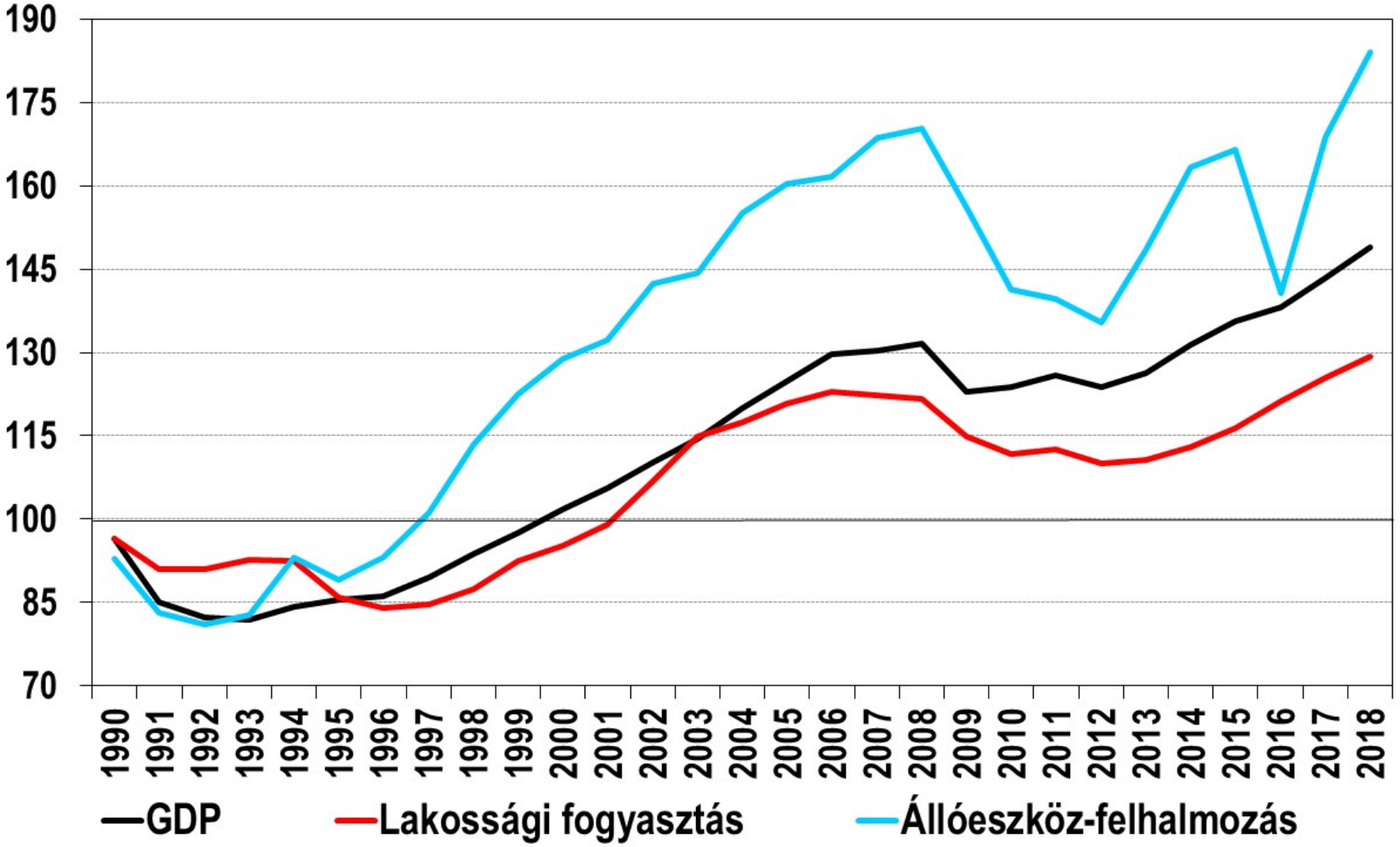

Forrás: KSH, GKI

EU-tagországok beruházása, 2012-2018
(2011 = 100)

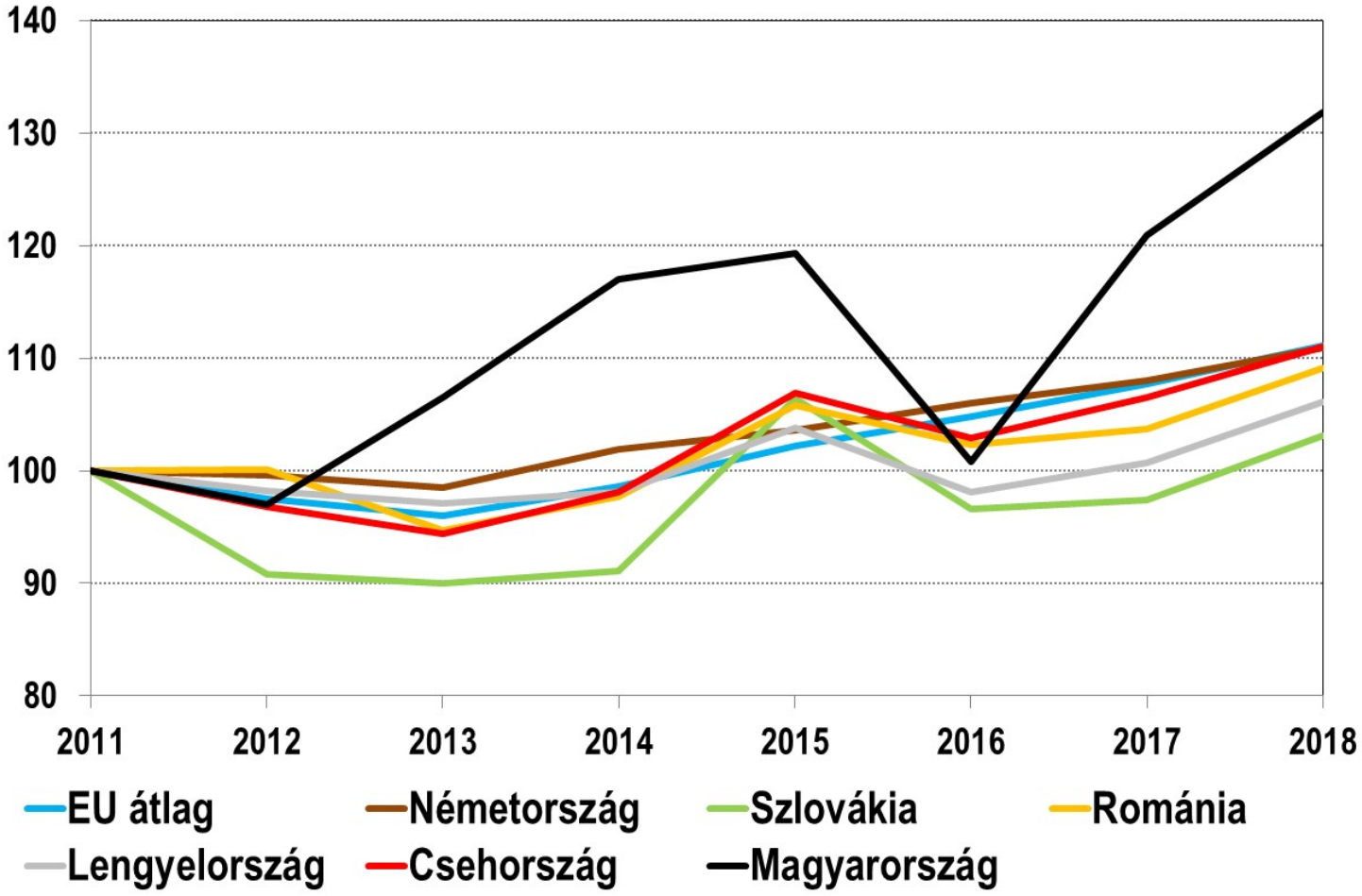

Állami és üzleti beruházások, 2000-2018

(előző év = 100)

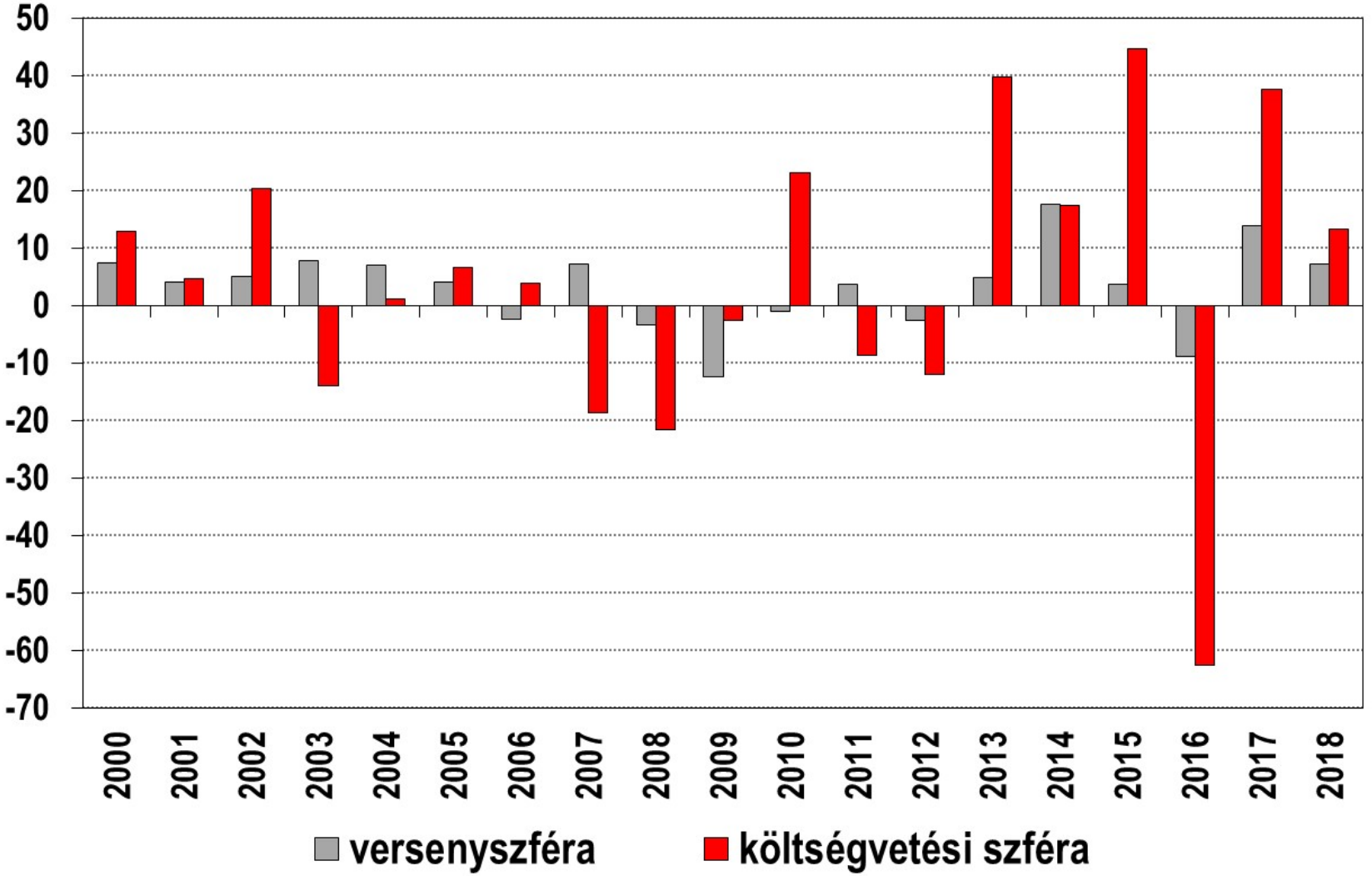

Ágazatok bruttó termelése, 2014-2018

(változás az előző év százalékában)

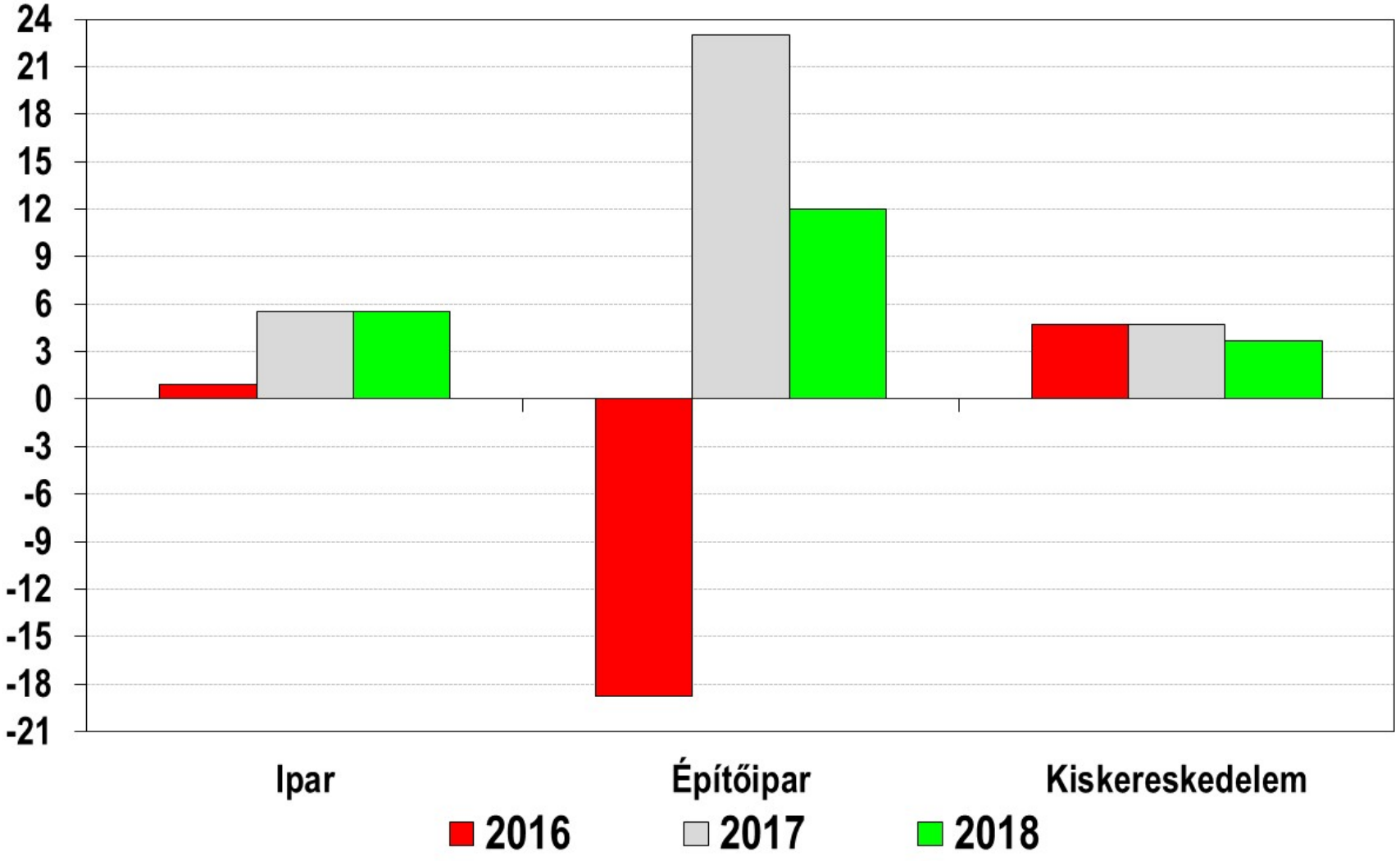

Magyar iparágak termelése, 2008-2017
(2007. december = 100)

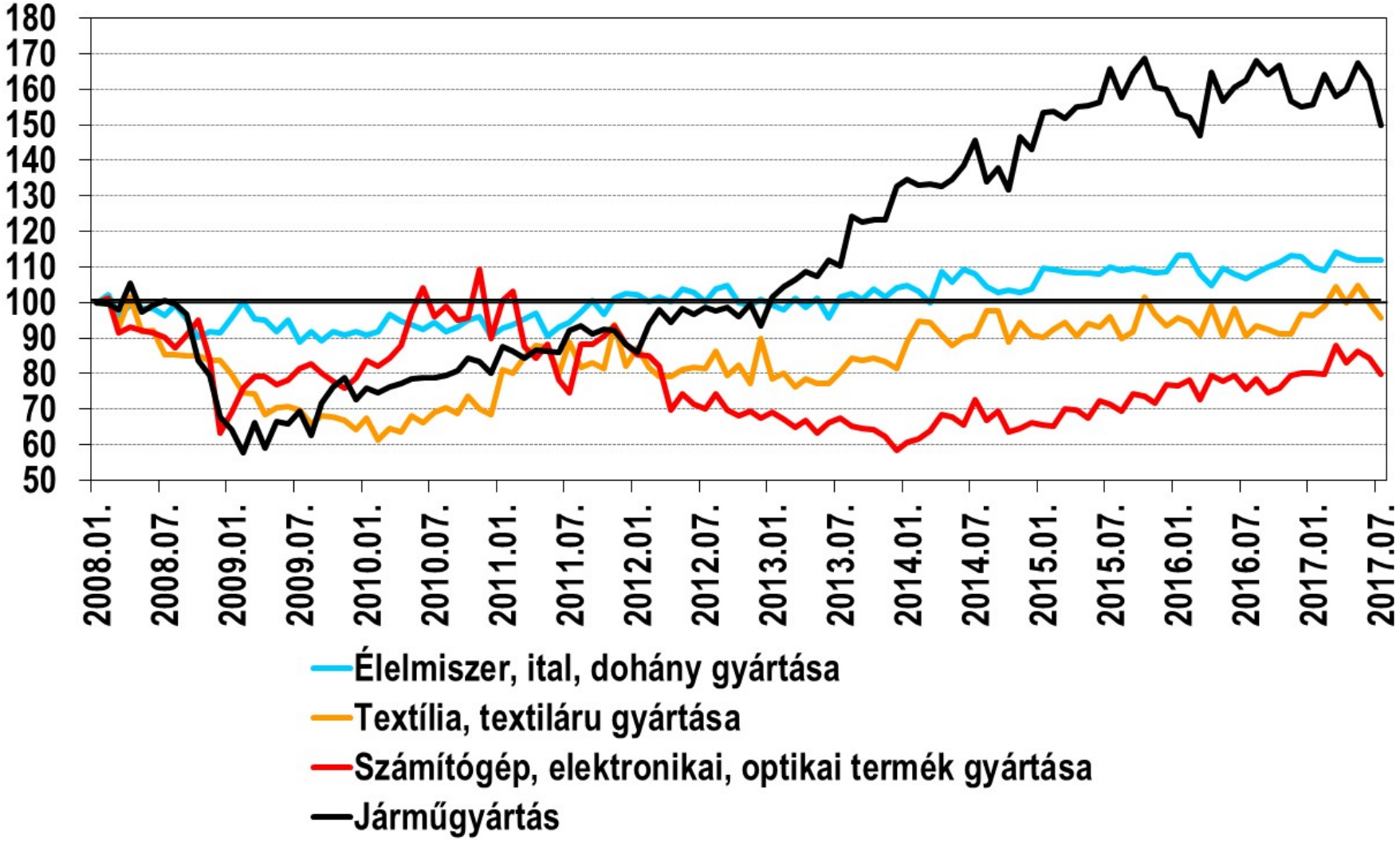

Mezőgazdasági GDP változása az előző év százalékában, 2008-2017

2008: +56
2009: -11
2010: -22
2011: +15
2012: -21
2013: +15
2014: +17
2015: -4
2016: +10
2017: -10(?)

Tíz év alatt:

- Öt növekedés
- Öt csökkenés

Egy kivétellel kétszámjegyű

Oka:

- Növény aránya nő
- Időjárásnak kiszolgáltatva
- Öntözés alig emelkedik
- Földbe nem fektetnek a tulajdonbiztonság hiánya miatt

Munkanélküliségi ráták, 2000-2018
(százalék)

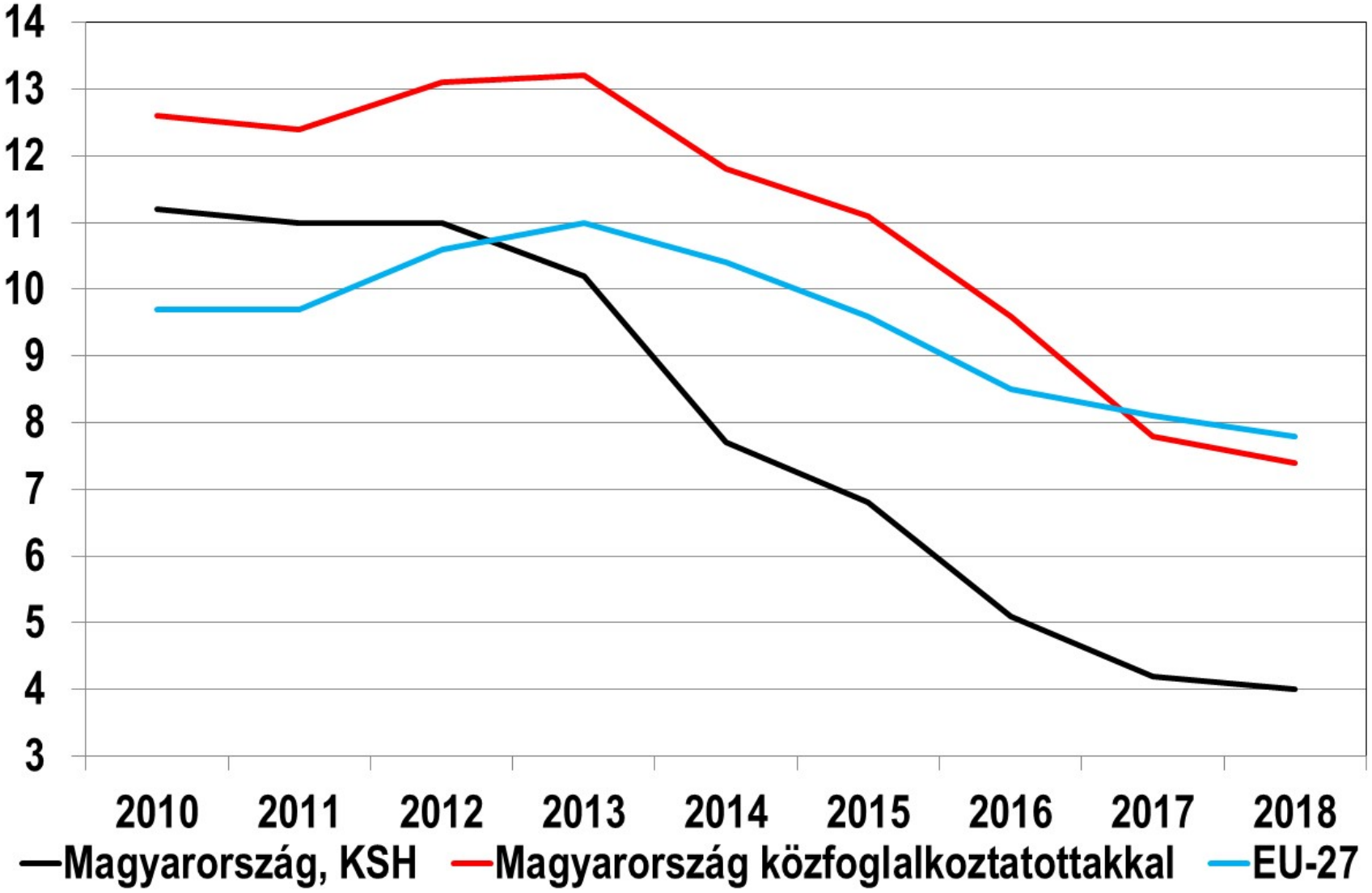

Reálkereset és kiskereskedelmi forgalom változása, 2013-2017 (előző év százalékában)

Év	2013	2014	2015	2016	2017. I. félév
Reálkereset	3,1	3,2	4,3	7,4	10
Kisker. forg.	1,6	5,2	5,8	4,7	3,9

- Okok:
- Közmunkások nélkül csak 9%
- Reálnyugdíj átmenetileg csökkent (nom.1,6%)
- Autóvásárlás és lakásépítés emelkedett
- Közműtartozás csökkent
- Kiutazás jobban emelkedett, mint beutazás
- **Erőltetett minimálbér-emelés részben a szürke jövedelem terhére (fehéredés)**
- **A vásárlóerő kevésbé emelkedik (kb. 5%)**

Összefoglalóan:

2017-2018:

Viszonylag jó évek, növekedési és egyensúlyi szempontból is

- **Hála az EU-támogatások dagályának (+EU konj10 éves csúcson)**

De mi lesz 2020 után?

- **EU-integráció mélyül – bár üteme nyárinál bizonytalanabb**
- **Többsebességes EU - aki kimarad, lemarad!**

Ugyanakkor **EU-támogatások** mindenképpen **csökkenni** fognak:

- **Brexit miatt nem lesz brit befizetés**
- **Közös védelmi és biztonsági kiadások**
- **Befizetési hajlandóság aligha nő**

Sorskérdés az EU-hoz való politikai és gazdasági illeszkedés, ezen belül:

- **EU-transzferektől való függés csökkentése**
- **Jogbiztonság megerősítése**
- **Versenyképesség érdemi növelése**